

ZAKON O STOČARSTVU

Službeni glasnik Republike Srpske broj: 44/ 15

GLAVA I

OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Ovim zakonom se uređuje način držanja i zoohigijenski uslovi uzgoja životinja, način donošenja i sprovođenja uzgojno-selekcijuskog programa, očuvanje genetičke varijabilnosti, konzervacije i korišćenja genetičkih resursa gajenih životinja, uzgoj i selekcija kvalitetno priplodne stoke, promet gajenih životinja i genetskog materijala, prava i obaveze subjekata u stočarstvu, označavanje i vođenje evidencije označenih životinja, evidencija uzgajivača životinja i kvalitetno priplodnih životinja, osposobljavanje i istraživački rad u oblasti stočarstva, kvalitativno i kvantitativno ocjenjivanje proizvoda životinjskog porijekla, nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i druga pitanja od značaja za razvoj i unapređenje stočarstva.

Član 2.

Ciljevi ovog zakona su:

- 1) povećanje efikasnosti proizvodnje i uzgoja gajenih životinja uz očuvanje ili poboljšanje njihove vitalnosti,
- 2) povećanje ekonomičnosti stočarske proizvodnje,
- 3) poboljšanje kvaliteta proizvoda od gajenih životinja,
- 4) očuvanje genetičke varijabilnosti, biološke raznovrsnosti i izvornih (autohtonih) rasa gajenih životinja,
- 5) uzgoj životinja uz primjenu propisa za očuvanje životne sredine, zoohigijenskih i etoloških normativa,
- 6) izvođenje stručnih zootehničkih postupaka i
- 7) primjena rezultata naučnoistraživačkog, stručnog, obrazovnog i savjetodavnog rada u stočarstvu.

Član 3.

(1) Seleksijski učinci, učinci kontrolisanog razmnožavanja stoke, uzgoj novostvorenih rasa i križanaca, kao i sve ostale mjere čijom primjenom se unapređuje stočarska proizvodnja od interesa su za Republiku Srpsku.

(2) Sredstva za izvršenje poslova iz stava 1. ovog člana obezbjeđuju se u budžetu Republike Srpske.

Član 4.

Odredbe ovog zakona primjenjuju se na uzgoj kopitara, goveda (sve vrste u okviru potporodice Bovinae), svinja, ovaca, koza, živine, krznašica, kunića, dlakave i pernate divljači u farmskom uzgoju i drugih vrsta gajenih životinja (u daljem tekstu: gajene životinje) koje imaju privredni značaj i namijenjene su za privredno iskorišćavanje i korišćenje u rekreativno-sportske svrhe, osim pasa, mačaka i životinja u zoološkim vrtovima.

Član 5.

(1) Pojedini pojmovi korišćeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

1) gajena životinja je životinja označena u skladu sa propisima, koja se gaji na poljoprivrednom gazdinstvu za potrebe privrednog iskorišćavanja ili korišćenja u rekreativno-sportske svrhe,

2) genetska manipulacija je plansko mijenjanje genoma pojedinih životinja,

3) genetski materijal je biološki reproduktivni materijal (živa životinja oba pola, sjeme, jajna ćelija i embrion),

4) genetička varijabilnost je raznovrsnost gena unutar populacije,

5) kvalitetno priplodna životinja je umatičena ili upisana gajena životinja, kao i matično jato živine trajno označeno i ispunjava sljedeće uslove:

1. umatičena životinja, koja je gajena životinja čiste rase, upisana je u matičnu knjigu, čiji su roditelji, djedovi i babe upisani u matičnu knjigu iste rase,

2. upisana životinja, koja je gajena životinja čiste rase ili križanac poznatih roditelja, upisana je u uzgojni registar ili

3. matično jato, koje je jato čiste rase ili hibrid, upisano je Centralni registar matičnih jata,

6) izvorne (autohtone) rase su rase gajenih životinja stvorene na području Republike Srpske,

7) ispitivanje proizvodnosti je postupak utvrđivanja proizvodnih osobina gajenih životinja, uključujući kvalitet i kvantitet proizvoda, s ciljem ocjene priplodne vrijednosti i usmjeravanje tehnologije iskorišćavanja gajenih životinja,

8) rasa ili pasmina je skup životinja iste vrste koje zbog uticaja zajedničkog porijekla i prilagođenosti na jednake uslove života imaju karakteristične rasne oznake u morfološkom i

fiziološkom pogledu, sigurno ih prenose na potomstvo, a pod uticajem uslova uzgoja mogu se više ili manje mijenjati prema želji uzgajivača,

- 9) rodovnik (pedigre) je potvrda o porijeklu i proizvodnim osobinama umatičene životinje,
- 10) reprocentar je mjesto za uzgoj kvalitetno priplodnih životinja, proizvodnju i prenos sjemena priplodnjaka, jajnih ćelija i embriona,
- 11) soj je grupa životinja sličnih morfoloških i fizioloških osobina unutar rase gajenih na određenom području,
- 12) stado je skup registrovanih ili pojedinačnih registrovanih životinja koje drži zajedno jedan ili više uzgajivača, sa ciljem razmnožavanja, održavanja i očuvanja genetskih resursa, korišćenja proizvoda, u sportske svrhe ili kao hobi,
- 13) sabirni centar jeste poljoprivredno dobro ili tržnica gdje se skupljaju gajene životinje ili proizvodi gajenih životinja porijeklom iz različitih poljoprivrednih gazdinstava namijenjene trgovini, koje se stavljaju u promet i ispunjavaju uslove u skladu sa propisima o sabirnim centrima,
- 14) selekcijski program je skup selekcijsko-organizacionih mjera,
- 15) stajsko đubrivo označava stočne fekalije, mješavinu prostirke i fekalija i mješavinu fekalija i otpadnih voda iz staja,
- 16) uzgoj gajenih životinja je skup zootehničkih postupaka u izgradnji željenih osobina životinja,
- 17) uzgojni registar je registar koji vodi Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede (u daljem tekstu: Ministarstvo) i priznato udruženje uzgajivača (knjiga, popis, kartoteka, datoteka ili neki drugi oblik bilježenja podataka) o životinjama iz programa ukrštanja i odabranih životinja iz populacije, a da bi se one mogle identifikovati i da bi se moglo dokazati porijeklo i vlasništvo nad upisanom životinjom,
- 18) uzgojni reprocentar je mjesto u kome se vrši uzgoj prethodno selekcionisanih jedinki sa jedne ili više farmi ili iz uvoza,
- 19) uvjerenje o porijeklu je isprava o porijeklu upisane gajene životinje,
- 20) uslovno grlo je propisana jedinica za poređenje među vrstama i kategorijama gajenih životinja,
- 21) populacija je grupa životinja na geografski određenom prostoru čiji broj omogućuje ciljano reprodukciju i očuvanje vrsta,
- 22) Centralni registar matičnih grla jeste centralna baza podataka o kvalitetno priplodnim životinjama u Republici Srpskoj,
- 23) Centralni registar matičnih jata jeste centralna baza podataka o matičnim jatima Republike Srpske,
- 24) zootehnika je sistem tehnološko-tehničkih i uzgojno-seleksijskih postupaka u uzgoju i iskorišćavanju gajenih životinja,

- 25) testiranje je postupak ocjenjivanja priplodne i proizvodne vrijednosti primjerenim metodama i postupcima,
  - 26) etološki normativ je minimum uslova koje je neophodno ispuniti pri gajenju životinja kojima se omogućava njihova dobrobit i karakteristično ponašanje,
  - 27) ekološki normativ je dozvoljeno opterećenje životne sredine pri gajenju životinja,
  - 28) hibrid je životinja dobijena sistemskim i planskim postupcima ukrštanja,
  - 29) hrana za životinje je svaka materija ili proizvod uključujući i dodatke hrane za životinje prerađen, djelimično prerađen ili neprerađen, a namijenjen je ishrani životinja,
  - 30) matična knjiga je knjiga o umatičenim životinjama iz programa uzgoja čiste rase, upisanim životinjama i matičnim jatima, u cilju da se te životinje mogu identifikovati, a prikupljeni podaci o porijeklu, proizvodnim i drugim osobinama koristiti u unapređenju stočarstva,
  - 31) banka gena je mjesto čuvanja posebno organizovanih i visokospecijalizovanih kolekcija genetičkog materijala gajenih životinja, koji sadrži funkcionalne jedinice nasljeđivanja i koji se sakuplja, karakterizuje, održava i razmnožava pod strogo kontrolisanim i specifičnim uslovima,
  - 32) ovlašćeno lice je pravno ili fizičko lice kojem je Ministarstvo dalo saglasnost za obavljanje određenih stručnih poslova.
- (2) Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu za označavanje muškog ili ženskog roda podrazumijevaju oba pola.

GLAVA II

ZOOHIGIJENSKI USLOVI DRŽANJA GAJENIH ŽIVOTINJA

Član 6.

- (1) Radi ostvarenja ciljeva iz člana 2. ovog zakona, uzgajivač je dužan da uzgoj životinja vrši u skladu sa ovim zakonom, propisima o zaštiti životne sredine i propisima koji određuju uslove dobrobiti životinja.
- (2) Gajenje životinja vrši se u skladu sa njihovom sposobnošću prilagođavanja, uz zadovoljenje njihovih bioloških potreba, primjenu etoloških i ekoloških normativa i na način kojim se ne ometaju njihove tjelesne funkcije i ponašanje.
- (3) Uzgajivač je pravno ili fizičko lice koje posjeduje gajenu životinju u farmskom uzgoju ili je određen da se stara o gajenoj životinji u cilju korišćenja, čuvanja, uzgoja i transporta gajene životinje.

Član 7.

- (1) Životinje mogu da se gaje na konvencionalan i prirodni prilagođen način.
- (2) Konvencionalno gajenje je gajenje u kome se primjenjuje dozvoljen sistem gajenja, ishrane i stimulacije proizvodnje bez upotrebe hormonskih preparata i nedozvoljenih stimulatora rasta, osim u reproduktivne i terapijske svrhe.
- (3) Konvencionalno gajenje može biti intenzivno i ekstenzivno.
- (4) Intenzivno gajenje podrazumijeva uzgoj u objektima namjenski izgrađenim ili adaptiranim za određenu vrstu proizvodnje gajene životinje, uz očuvanje ili poboljšanje njene vitalnosti i proizvodnosti.
- (5) Ekstenzivno gajenje životinja se vrši u objektima i na pašnjacima uz minimalna ulaganja i skromnije prinose.

Član 8.

- (1) Prirodni prilagođen način gajenja životinja je uzgoj gdje su gajenoj životinji obezbijeđeni prirodni uslovi življenja, prilagođeni izvornim potrebama gajene vrste i rase.
- (2) Gajenje životinja iz stava 1. ovog člana vrši se na dlakavoj i pernatnoj divljači u farmskom uzgoju, primitivnim rasama svinja i proizvodnji peradi bez upotrebe inkubatora.

Član 9.

- (1) Uzgajivač je dužan da uzgoj životinja uskladi sa zootehničkim, etološkim i ekološkim normativima, obezbjeđujući dovoljno infrastrukture, objekata, opreme i površine po uslovnom grlu.
- (2) Gajenje životinja dozvoljeno je u objektima koji ispunjavaju propisane zootehničke uslove za gajenu vrstu i kategoriju, odnosno da životinjama obezbijede adekvatne životne uslove.
- (3) Radi obezbjeđenja odgovarajućeg kvaliteta i kvantiteta proizvoda životinjskog porijekla, uzgajivač je dužan pri gajenju koristiti odgovarajuću opremu za smještaj, hranjenje, napajanje, čišćenje, njegu i prevoz, za svaku vrstu i kategoriju životinja.
- (4) Ministar donosi pravilnik kojim se propisuju uslovi i način gajenja životinja, objekti i oprema za gajenje pojedinih vrsta i kategorija životinja.

Član 10.

(1) Uzgajivač je dužan da posjeduje osnovna znanja o uzgoju i postupanju sa gajenim životinjama, održavanju zdravlja životinja, reprodukciji, ishrani, kvalitetu proizvoda životinjskog porijekla i postupanju sa izlučevinama gajenih životinja.

(2) Uzgajivaču je dozvoljeno obavljati u vlastitom stadu sljedeće zahvate:

- 1) prvu pomoć (zaustavljanje krvarenja, primarna obrada rane, pomoć pri partusu),
- 2) kupiranje repova prasadi do osmog dana starosti, stavljanje gumica za kupiranje repova jagnjadima do petog dana starosti, skraćivanje kljunova, obezrožavanje mladih životinja, skraćivanje zuba prasadima prvog dana po rođenju,
- 3) obrada i njega papaka, kopita i čišćenje životinja,
- 4) njega i striža dlake i vune i njega kože,
- 5) dezinfekcija, dezinsekcija i deratizacija objekata dozvoljenim sredstvima na gazdinstvima,
- 6) zaštita životinja od ektoparazita,
- 7) označavanje životinja u skladu sa propisima,
- 8) osjemenjavanje, koje se vrši vještačkim putem i prirodnim pripustom – parenjem,
- 9) upotreba i davanje mineralnih i vitaminskih preparata koja se ne izdaju na recept, a koristi se prema uputstvu proizvođača,
- 10) radnje koje se odnose na pripremu životinje za pokretanje sa farme i
- 11) neškodljivo uklanjanje i zbrinjavanje nusprodukata stočarske proizvodnje.

(3) Ministar donosi pravilnik o osposobljavanju lica za obavljanje zootehničkih mjera iz stava 2. ovog člana.

Član 11.

(1) Uzgajivač je dužan da gajenim životinjama obezbijedi dovoljne količine kvalitetne hrane i vode za zadovoljenje hranidbenih potreba životinje.

(2) Pod kvalitetom hrane za životinje podrazumijevaju se fizičko-hemijska svojstva, mikrobiološka ispravnost i nutritivna vrijednost hrane.

(3) Uzgajivač je dužan da ovlašćenim licima omogući uzimanje uzoraka radi kontrole ispravnosti vode za napajanje iz vlastitih izvora i hrane za životinje proizvedene na vlastitom imanju, osim gotove hrane za životinje (koncentrata) i pojedinih sastojaka kupljenih od registrovanih proizvođača.

(4) Uzorkovanje hrane za životinje i vode za napajanje iz vlastitih izvora u prisustvu uzgajivača vrši ovlašćeno lice kod proizvođača koji svoje proizvode stavljaju na tržište.

(5) Troškove analize stočne hrane i vode snosi uzgajivač.

(6) Ministar donosi pravilnik kojim se propisuju potrebe životinja u nutritivnoj vrijednosti hrane za životinje.

Član 12.

- (1) Uzgajivač je dužan da gajenim životinjama obezbijedi potrebnu zdravstvenu zaštitu.
- (2) Uzgajivač i veterinar su dužni da vode urednu evidenciju o sprovedenim zootehničkim radnjama, obaveznim mjerama zdravstvene zaštite, liječenju i upotrebi lijekova na farmi (u daljem tekstu: farmska knjiga).
- (3) Ministar donosi pravilnik kojim se propisuje sadržaj i oblik farmske knjige u kojoj se vodi evidencija iz stava 2. ovog člana.

Član 13.

- (1) Stajsko đubrivo (stajnjak) koristi se za đubrenje obradivih poljoprivrednih površina na način i vrijeme kojim se obezbjeđuje snabdijevanje biljaka hranjivim materijama i očuvanje plodnosti zemljišta, a ne utiče negativno na životnu sredinu.
- (2) Životinjske izlučevine iz stava 1. ovog člana koje se koriste za đubrenje poljoprivrednih površina ne smatraju se otpacima, osim ukoliko je na farmi utvrđena zarazna bolest.
- (3) Stajsko đubrivo na poljoprivrednim gazdinstvima obavezno se pravilno odlaže na način da ne utiču negativno na životnu sredinu i proces proizvodnje.
- (4) Ministar donosi pravilnik kojim se propisuje način skladištenju i vrijeme i način primjene stajskog đubriva na obradivim poljoprivrednim površinama i pašnjacima.
- (5) Ostali nusproizvodi životinjskog porijekla koriste se i zbrinjavaju u skladu sa propisom kojim se uređuju nusproizvodi.

Član 14.

- (1) Vlasnik gajenih životinja može ograditi svoj posjed zaštitnom ogradom da bi osigurao nesmetan uzgoj životinja, ali tako da ne ograničava druga lica u vršenju svojih prava.
- (2) Vlasnik gajenih životinja može zabraniti neovlašćen ulazak tuđih gajenih životinja na svoj posjed, odnosno vlastito ili zakupljeno poljoprivredno zemljište.
- (3) Vlasnik gajenih životinja čijim je neovlašćenim ulaskom ili korišćenjem tuđeg posjeda, odnosno tuđeg poljoprivrednog zemljišta prouzrokovana materijalna šteta dužan je posjedniku, odnosno vlasniku nadoknaditi pričinjenu štetu.

GLAVA III

SELEKCIJA KVALITETNO PRIPLODNIH ŽIVOTINJA

Član 15.

- (1) Selekcija gajenih životinja je izbor roditelja sljedeće generacije gajenih životinja.
- (2) Seleksijska djelatnost i uzgojne mjere zasnivaju se na:
  - 1) ustanovljavanju seleksijskih programa za dostizanje postavljenih ciljeva,
  - 2) ustanovljavanju i evidenciji porijekla, osobina i proizvodnih karakteristika gajenih životinja,
  - 3) izvođenju kontrole proizvodnosti, testiranjima, kontroli nasljednosti proizvodnih osobina,
  - 4) vođenju matične evidencije,
  - 5) ocjenjivanju domaćih životinja i njihovoj svrsishodnoj selekciji i parenju u skladu sa seleksijskim programima i ciljevima,
  - 6) zaštiti nasljednih osobina i karakteristika određene populacije (genofonda) i zaštiti genetičkih resursa,
  - 7) izdavanju dokumenata o porijeklu, performansama i uzgojnim vrijednostima gajenih životinja i
  - 8) objavljivanju postignutih uzgojnih vrijednosti životinja i rezultatima seleksijskih metoda.

Član 16.

- (1) Uzgojna vrijednost kvalitetno priplodnih i ukrštenih životinja ocjenjuje se u skladu sa propisanim postupcima.
- (2) Postupci ocjene uzgojne vrijednosti i rezultati ocjene iz stava 1. ovog člana javni su i dostupni svakom uzgajivaču putem sredstava javnog informisanja.
- (3) Ministar donosi pravilnik kojim se uređuju postupci ocjenjivanja, ispitivanje i testiranje i ocjene uzgojne vrijednosti kvalitetno priplodnih i ukrštenih životinja.

Član 17.

- (1) Proizvodnju genetskog materijala određenih vrsta i rasa živih životinja mogu obavljati pravna lica i preduzetnici, kao i fizička lica članovi uzgajivačkih organizacija, kojima Ministarstvo izda rješenje za proizvodnju genetskog materijala određenih vrsta i rasa živih životinja.
- (2) Rješenje iz stava 1. ovog člana izdaje se ovlaštenom licu koje u radnom odnosu ima angažovane radnike odgovarajuće stručne spreme, posjeduje objekte i opremu i ispunjava propisane zootehničke i veterinarsko-zdravstvene uslove.

- (3) Protiv rješenja iz stava 1. ovog člana nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.
- (4) Ministar donosi pravilnik kojim se propisuju uslovi za proizvodnju genetskog materijala određenih vrsta i rasa živih životinja.

Član 18.

- (1) Proizvodnju i prenos genetskog materijala (sjeme, jajne ćelije i embrioni) mogu obavljati pravna lica kojima Ministarstvo izda rješenje za proizvodnju i prenos genetskog materijala.
- (2) Rješenje iz stava 1. ovog člana izdaje se pravnom licu koje u radnom odnosu ima radnike odgovarajuće stručne spreme, posjeduje objekte i opremu i ispunjava propisane zootehničke i veterinarsko-zdravstvene uslove.
- (3) Protiv rješenja iz stava 1. ovog člana nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.
- (4) Pravna lica koja proizvode i prenose sjeme za vještačko osjemenjavanje, jajne ćelije i embrione obavezni su ispunjavati uslove propisane stavom 2. ovog člana i posjedovati muške kvalitetno priplodne životinje.
- (5) Ministar donosi pravilnik kojim se propisuju uslovi za proizvodnju i prenos genetskog materijala (sjemena, jajnih ćelija i embriona).

Član 19.

- (1) Genetske manipulacije mogu obavljati naučnoistraživačke institucije iz oblasti stočarstva kojima Ministarstvo izda rješenje za obavljanje genetskih manipulacija u oblasti stočarstva.
- (2) Genetske manipulacije i genetski materijal gajenih životinja pod stalnom su kontrolom Ministarstva.
- (3) Ukoliko Ministarstvo utvrdi da dobijeni rezultati genetskih manipulacija i genetskog materijala gajenih životinja ne osiguravaju uspješno privredno iskorišćavanje ili su nepovoljni za rast i razvoj organizma, tako dobijen proizvod, odnosno organizam obavezno se uništava uz prisustvo nadležne inspekcije.
- (4) Prilikom postupka uništavanja iz stava 3. ovog člana obavezno se vodi zapisnik.

Član 20.

- (1) Na kvalitetno priplodnim životinjama obavlja se ispitivanje proizvodnih osobina i testiranje na potomstvu.

(2) Ispitivanje proizvodnosti i testiranje kvalitetno priplodnih životinja se obavlja na farmama, klaonicama i testnim stanicama.

Član 21.

Kvalitetno priplodna živina može se proizvoditi samo od jaja koja potiču od peradi čistih rasa i djedovskih matičnih jata.

Član 22.

- (1) Osjemenjavanje životinja kao zootehnička i zdravstvena mjera je unošenje sjemena proizvedenog u registrovanom reprocentru ili iz uvoza, u uterus ženke vještačkim putem, bez prirodnog parenja, a vrši ga osposobljeno lice.
- (2) Prirodni pripust vrši se pod nadzorom vlasnika životinje radi utvrđivanja porijekla potomka po ocu.
- (3) Za vještačko osjemenjavanje koristi se samo sjeme natprosječno kvalitetnih priplodnjaka potvrđenih testom na vlastiti rast i razvoj ili testovima na potomstvo, zavisno o dobi priplodnjaka i stepenu testiranja, koji potiču od natprosječnih roditelja.
- (4) Priplodnjaci koji se koriste za vještačko osjemenjavanje i prirodni pripust obavezno su pod stalnom zdravstvenom kontrolom ovlašćene veterinarske organizacije, a najmanje jednom godišnje vrše se dijagnostička ispitivanja na zarazne i polne bolesti.
- (5) U prirodnom pripustu mogu se koristiti kvalitetni priplodnjaci koji potiču od natprosječno kvalitetnih roditelja, zadovoljavaju uslove za ocjenu spoljašnosti grla i reprodukcijskog stanja.
- (6) Provjeru porijekla i ocjenu spoljašnosti priplodnjaka vrši Komisija za licenciranje priplodnjaka, a provjeru njegovog zdravstvenog stanja – ovlašćena veterinarska organizacija.
- (7) Ako u Republici Srpskoj nema dovoljno sjemena kvalitetnih priplodnjaka pojedine rase iz stava 2. ovog člana ili područje nije obuhvaćeno vještačkim osjemenjavanjem, može se vršiti prirodni pripust sa licenciranim priplodnjacima u tipu te rase.
- (8) Licenciranje je uzgojna mjera odabira i ocjene priplodnjaka za prirodni pripust.
- (9) Komisiju iz stava 6. ovog člana imenuje ministar, koju čine tri člana: diplomirani inženjer stočarstva, predstavnik uzgajivača i doktor veterinarske medicine.
- (10) Ministar donosi pravilnik kojim se propisuju uslovi i način licenciranja priplodnjaka.

Član 23.

- (1) Priplodnjaci koji potiču od natprosječno kvalitetnih roditelja namijenjeni korišćenju putem vještačkog osjemenjavanja i prirodnog pripusta upisuju se u Centralni registar muških matičnih grla.
- (2) Evidencija upotrebe i proizvodni rezultati isključenih muških matičnih grla služe u svrhu ocjene priplodne vrijednosti potomaka i izbor novih priplodnjaka koji vode porijeklo od isključenog priplodnjaka, vodeći računa da se izbjegne uzgoj u srodstvu.
- (3) Ministar donosi pravilnik kojim se propisuju uslovi i način vođenja centralnog registra priplodnjaka.

Član 24.

- (1) Djelatnost vještačkog osjemenjavanja domaćih životinja mogu obavljati lica koja ispunjavaju propisane uslove za tu djelatnost.
- (2) Vještačko osjemenjavanje domaćih životinja mogu obavljati uzgajivači na vlastitom stadu ako su osposobljeni i raspolažu propisanom opremom i priborom.

Član 25.

- (1) Priplodnjak od kojeg se uzima sjeme za vještačko osjemenjavanje ili je namijenjen prirodnom pripustu ocjenjuje se najmanje jednom godišnje, da bi se utvrdilo novo stanje uzgojne i upotrebne vrijednosti priplodnjaka.
- (2) Ministar imenuje komisiju za ocjenu priplodnjaka iz stava 1. ovog člana.
- (3) U slučaju da komisija iz stava 2. ovog člana utvrdi da nisu ispunjeni propisani uslovi, nadležna inspekcija na osnovu izvještaja ove komisije donosi rješenje o mjerama za otklanjanje utvrđenih nedostataka, o izlučenju iz proizvodnje određenih priplodnjaka, odnosno o zabrani proizvodnje sjemena.
- (4) Vlasnik izlučenog priplodnjaka iz stava 3. ovog člana nema pravo na naknadu štete.
- (5) Izlučeni priplodnjaci ne mogu se više koristiti u priplodu.

Član 26.

- (1) Lica koja obavljaju vještačko osjemenjavanje i držaoci priplodnjaka u prirodnom pripustu dužni su voditi evidenciju o izvršenom osjemenjavanju u prirodnom pripustu i vlasniku plotkinje izdati potvrdu, a Ministarstvu dostavljati kvartalne izvještaje o obavljenim pripustima.
- (2) Ministar donosi pravilnik kojim se propisuje način vođenja evidencije, sadržaj, načinu izdavanja potvrde i oblik i sadržaj izvještaja.

GLAVA IV
ORGANIZOVANJE UZGOJA KVALITETNO PRIPLODNIH ŽIVOTINJA

Član 27.

- (1) Organizovanje uzgoja kvalitetno priplodnih životinja obavljaju uzgajivači, priznata udruženja uzgajivača, uzgajivačke organizacije, reprocentri i uzgojni reprocentri (u daljem tekstu: organizacije za uzgoj).
- (2) Organizacija za uzgoj je organizacija kojoj je Ministarstvo izdalo rješenje kojim se daje saglasnost za vođenje matičnih knjiga, odnosno obavljanje drugih selekcijskih aktivnosti u skladu sa ovim zakonom.
- (3) U cilju organizovanja uzgoja kvalitetno priplodnih životinja uzgajivači se mogu udruživati u udruženja, u skladu sa propisima kojima se uređuje osnivanje i rad udruženja i fondacija, poljoprivrednih zadruga, privrednih društava i ovim zakonom.
- (4) Uzgajivači mogu samostalno organizovati uzgoj kvalitetno priplodne stoke ako ispunjavaju uslove propisane ovim zakonom.

Član 28.

- (1) Uzgoj kvalitetno priplodnih grla mogu obavljati uzgajivači (pravna i fizička lica) koja ispunjavaju uslove propisane ovim zakonom i koji su upisani u registar uzgajivača kvalitetno priplodnih životinja.
- (2) Registar uzgajivača kvalitetno priplodnih životinja vodi Ministarstvo.
- (3) Ministar donosi pravilnik kojim se propisuje sadržaj i način vođenja registra iz stava 1. ovog člana i prijave za upis.

Član 29.

Organizacija za uzgoj kvalitetno priplodnih životinja:

- 1) sprovodi odobrene uzgojne programe za pojedine vrste i rase kvalitetno priplodnih životinja,
- 2) vodi matičnu evidenciju i uzgojni registar za kvalitetno priplodne životinje,
- 3) vodi registar članova udruženja i podatke o tome dostavlja Ministarstvu,

- 4) organizuje promet kvalitetno priplodne stoke za članove udruženja,
- 5) organizuje godišnje ocjenjivanje gajenih životinja za potrebe upisa u registar kvalitetno priplodnih životinja i
- 6) obavlja i druge poslove od interesa za članove udruženja.

Član 30.

- (1) Uzgoj kvalitetno priplodnih životinja u Republici Srpskoj vrši se u skladu sa uzgojnim programima za pojedine vrste i rase gajenih životinja.
- (2) Uzgojni program je skup selekcijskih postupaka kojima se ostvaruje genetsko unapređenje pojedinih vrsta i rasa životinja.
- (3) Uzgojnim programom određuje se veličina populacije, uzgojni cilj, uzgojne metode, način njegovog sprovođenja i način objavljivanja rezultata njegovog sprovođenja.
- (4) Uzgojne programe za Republiku Srpsku iz stava 1. ovog člana, za period od pet godina, donosi Ministarstvo, a pojedinačne programe donose uzgajivači, udruženja uzgajivača i reprocentri.
- (5) Uzgojni programi koje donose uzgajivači, udruženja uzgajivača i reprocentri u proizvodnji kvalitetno priplodnih životinja usaglašeni su sa uzgojnim programom za Republiku Srpsku.
- (6) Ministar donosi rješenje kojim se daje saglasnost na uzgojne programe iz stava 5. ovog člana.
- (7) Programom iz stava 4. ovog člana utvrđuje se sljedeće:
  - 1) genetski napredak populacije na kojoj će se sprovoditi,
  - 2) veličina populacije kvalitetno priplodnih grla na kojoj će se sprovoditi,
  - 3) stručne, tehničke i organizacijske pretpostavke za sprovođenje uzgojnog programa,
  - 4) stručnjaci iz oblasti stočarstva koji će biti uključeni u sprovođenje uzgojnog programa,
  - 5) način vođenja propisane uzgojne dokumentacije,
  - 6) održavanje genetske varijabilnosti i
  - 7) uslovi za sprečavanje parenja u srodstvu, osim u slučaju kada je to uzgojnim programom planirano.

Član 31.

- (1) Zahtjev organizacije za uzgoj za dobijanje rješenja kojim se daje saglasnosti za obavljanje uzgoja kvalitetno priplodnih životinja obavezno sadrži:

- 1) naziv i adresu podnosioca zahtjeva,
- 2) ime, prezime i adresu odgovornog lica,
- 3) ime, prezime i adresu lica odgovornog za sprovođenje uzgojnog programa,
- 4) podatke o planiranom broju kvalitetno priplodnih životinja koje su uključene u sprovođenje uzgojnog programa, te spisak uzgajivača pri osnivanju,
- 5) uzgojni program iz kojeg je vidljiv uzgojni cilj, uzgojne metode, veličina populacije na kojoj se on sprovodi, te način ispitivanja svojstava kvalitetno priplodnih životinja,
- 6) rješenje o upisu u nadležni registar.

(2) U slučaju da na nekom području postoji organizacija za uzgoj koja sprovodi uzgojni program iste rase i vrste kvalitetno priplodnih životinja, može se podnosiocu zahtjeva suziti teritorijalno područje djelovanja ili odbiti zahtjev.

(3) Zahtjev za dobijanje saglasnosti uzgajivača i uzgojnih reprocentara za samostalno sprovođenje uzgoja kvalitetno priplodnih životinja sadrži podatke iz stava 1. t. 1), 2), 3), 4) i 5) ovog člana.

Član 32.

(1) Ministar donosi rješenje kojim se organizacijama za uzgoj daje saglasnost za organizovanje uzgoja kvalitetno priplodnih životinja ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

- 1) da ima uzgojni program za onu rasu ili vrstu kvalitetno priplodne životinje čijim se uzgojem udruženje uzgajivača bavi,
- 2) da posjeduje dovoljno brojnu populaciju kvalitetno priplodnih životinja za sprovođenje uzgojnog programa,
- 3) da u radnom odnosu ima angažovane radnike odgovarajuće stručne spreme, posjeduje objekte i opremu i ispunjava propisane zootehničke i veterinarsko-zdravstvene uslove,
- 4) da su osigurani tehnički i organizacijski uslovi:
  1. životinje mogu trajno da se obilježe, a kod konja i tačno opišu, tako da im se uvijek može utvrditi identitet,
  2. uredno se vode matične knjige,
  3. dokumenti od važnosti za uzgoj vode se tako da se u njih u svakom trenutku može izvršiti uvid,
  4. jasno je određeno teritorijalno područje djelovanja organizacije za uzgoj,
  5. svaka životinja iz domaćeg uzgoja ili uvoza koja zadovoljava uslove porijekla, ispravno je obilježena, vanjskim izgledom odgovara standardima rase i upisana je u matičnu knjigu ili uzgojni registar,

6. članstvo u organizacijama za uzgoj dostupno je svakom uzgajivaču koji se nalazi na području djelovanja udruženja i koji obavlja uzgoj kvalitetno priplodnih životinja iste rase ili vrste i osigurava uslove za uspješno sprovođenje uzgojnog programa.

(2) Protiv rješenja iz stava 1. ovog člana nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

(3) Ministar donosi pravilnik kojim se propisuje način i uslovi odobravanja organizacija za uzgoj.

Član 33.

Ministarstvo će odbiti zahtjev iz člana 31. stav 1. ovog zakona ako:

- 1) rad na uzgoju nije baziran na sprovođenju usvojenog programa,
- 2) se programom narušava sprovođenje genetske izgradnje jedne rase ili vrste kvalitetno priplodnih životinja i
- 3) se utvrdi da organizacija za uzgoj ne ispunjava uslove iz člana 32. ovog zakona.

Član 34.

(1) Ministarstvo vodi registar organizacija za uzgoj.

(2) Ministar donosi pravilnik kojim se propisuje oblik, sadržaj i način vođenja registra iz stava 1. ovog člana.

Član 35.

(1) Ministar donosi rješenje kojim se ukida saglasnost za obavljanje uzgoja kvalitetno priplodnih životinja ako se utvrdi da organizacija za uzgoj ne ispunjava uslove iz člana 31. ovog zakona.

(2) Protiv rješenja iz stava 1. ovog člana nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

Član 36.

(1) Organizacija za uzgoj je obavezna najkasnije do kraja prvog kvartala tekuće godine dostaviti Ministarstvu izvještaj o sprovođenju uzgojnog programa za prethodnu godinu.

(2) Ministarstvo može tražiti dodatne podatke na osnovu kojih je sačinjen izvještaj iz stava 1. ovog člana.

Član 37.

Uzgajivač tokom uzgoja kvalitetno priplodnih životinja na svom stadu:

- 1) obavlja uzgoj kvalitetno priplodne životinje,
- 2) vodi matičnu evidenciju za kvalitetno priplodne životinje u svom stadu i podatke dostavlja Ministarstvu,
- 3) vodi računa o dobrobiti životinja,
- 4) preduzima mjere na zaštiti okoline u skladu sa ekološkim propisima u ovoj oblasti,
- 5) u skladu sa važećim zakonskim propisima preduzima mjere koje obezbjeđuju zdravstvenu zaštitu životinja,
- 6) primjenjuje propisane mjere za unapređenje stočarstva i
- 7) učestvuje na ocjenjivanjima upisanih kvalitetno priplodnih životinja jednom godišnje na zahtjev Ministarstva.

GLAVA V

KORIŠĆENJE I OČUVANJE GENETIČKIH RESURSA

Član 38.

- (1) Izvorne i zaštićene rase i sojevi domaćih životinja nastalih na teritoriji Republike Srpske predstavljaju dio biološke baštine od interesa za Republiku Srpsku.
- (2) Očuvanje i iskorišćavanje rasa i sojeva iz stava 1. ovog člana obavlja se prema posebnom programu za pojedine rase i sojeve.
- (3) Zaštita izvornih rasa i sojeva ostvaruje se držanjem potrebnog broja životinja za održavanje uzgoja i čuvanja njihovog genetskog materijala.
- (4) Sredstva za zaštitu određenog uzgojno potrebnog broja domaćih životinja i genetskog materijala pojedinih rasa i sojeva iz stava 1. ovog člana obezbjeđuju se u budžetu Republike Srpske.
- (5) Ministar donosi program kojim se uređuje očuvanje genetičkih resursa iz oblasti stočarstva.

Član 39.

- (1) Ministar donosi rješenje kojim se utvrđuje lista rasa, sojeva, hibrida i križanaca domaćih životinja koje se uzgajaju u Republici Srpskoj, a koja se objavljuje u „Službenom glasniku Republike Srpske“.
- (2) Zahtjev za priznavanje nove rase, soja ili hibrida stvorenih posebnim uzgojnim programom u Republici Srpskoj podnose uzgajivači, udruženje uzgajivača i reprocentri, Komisiji za priznavanje rasa, sojeva i hibrida koju imenuje ministar.
- (3) Komisiju iz stava 2. ovog člana čine tri člana, a troškove rada komisije snosi podnosilac zahtjeva.
- (4) Za priznate rase, sojeve i hibride ministar donosi rješenje o priznavanju nove rase, soja ili hibrida.
- (5) Ministar donosi pravilnik kojim se propisuje sadržaj prijave i postupak priznavanja nove rase, soja ili hibrida.

Član 40.

- (1) Kao izvorne (autohtone) i zaštićene rase odnosno sojevi priznaju se sljedeće vrste domaćih životinja:
  - 1) goveda: gatačko goveče i buša,
  - 2) ovce: vlašićka pramenka, podveleška pramenka i kupreška pramenka,
  - 3) koze: domaća balkanska rogata koza,
  - 4) konja: bosanski brdski konj,
  - 5) svinja: mangulica i
  - 6) peradi: domaća kokoška pogrmuša ili živičarka.
- (2) Ergela lipicanskog konja „Vučijak“, kao dio evropskog kulturnog nasljeđa i genetički resurs, dobro je od opšteg interesa u svojoj Republici Srpske i ima posebnu brigu i zaštitu.
- (3) Pored autohtonih rasa iz stava 1. ovog člana, ministar, na zahtjev ovlašćene organizacije za uzgoj, može donijeti rješenje o priznavanju nove rase, soja ili hibrida kao izvorne (autohtone) i zaštićene.
- (4) Ovlašćena organizacija za uzgoj može podnijeti zahtjev iz stava 3. ovog člana uz koji se obavezno dostavlja stručni elaborat.

Član 41.

(1) Obaveze učesnika programa konzervacije i korišćenja genetičkih resursa bitnih za ishranu i poljoprivredu su:

1) čuvanje genetičkih izvora domaćih životinja,

2) ocjenjivanje genetičkih izvora životinja,

3) na pismeni zahtjev ovlašćenog lica dostavljanje genetičkih uzoraka životinja u uzgoju i ostalih uzoraka, odnosno podataka o životinjama i

4) u slučaju ugroženosti genetičkog izvora životinje, bez odlaganja, obavještanje ovlašćenog lica.

(2) Konzervaciju genetičkih resursa domaćih životinja u banci gena obezbjeđuje ovlašćena lica i to ulaganjem uzoraka genetičkog materijala životinja u banke gena.

(3) Banka gena obavezna je da:

1) obezbijedi čuvanje uzoraka genetičkih resursa domaćih životinja u odgovarajućim uslovima, koji obezbjeđuju da ne dođe do njihovog uništavanja,

2) napravi i čuva sigurne duplikate uzoraka genetičkih resursa domaćih životinja, ako je to neophodno zbog očuvanja, odnosno korišćenja genetičkih resursa domaćih životinja i njihovog značaja za poljoprivredu.

(4) Očuvanje i održiva upotreba genetičkih resursa u stočarstvu doprinosi ostvarivanju ciljeva Konvencije o biološkoj raznolikosti i zaštiti i očuvanju genetičkih resursa u poljoprivredi.

GLAVA VI

PROMET GAJENIM ŽIVOTINJAMA, KVALITETNO-PRIPLODNOM STOKOM I GENETSKIM MATERIJALOM

Član 42.

(1) Promet gajenih životinja i njihovo izlaganje na smotrama, izložbama, sajmovima, licitacijama, takmičenjima (u daljem tekstu: izložbe) može se vršiti ako su označene na propisan način i imaju uvjerenje o zdravstvenom stanju životinje.

(2) Promet kvalitetno priplodnih životinja i njihovo izlaganje na izložbama može se vršiti ako životinja, pored uslova iz stava 1. ovog člana, ima pedigre za umatičenu životinju ili potvrdu o upisu u uzgojni registar za upisanu životinju.

(3) Promet životinja i njihovo izlaganje na izložbama iz st. 1. i 2. ovog člana vrši se u sabirnom centru.

(4) Izlaganje kvalitetno priplodnih životinja na izložbama je od značaja za Republiku Srpsku.

(5) Ministar donosi pravilnik kojim se propisuju uslovi za rad sabirnih centara.

Član 43.

- (1) Sjeme priplodnjaka, embrioni i jajne ćelije pravno lice može staviti u promet na osnovu rješenja ministra o odobrenoj proizvodnji i prometu ovog genetskog materijala.
- (2) Protiv rješenja iz stava 1. ovog člana nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

Član 44.

- (1) Sjeme priplodnjaka može se stavljati u promet ako su ispunjeni uslovi u pogledu uzgojne vrijednosti, ako je sjeme propisno obilježeno i zdravstveno ispitano.
- (2) Zdravstveno ispitivanje sjemena iz stava 1. ovog člana obavlja veterinarska organizacija i o tome izdaje potvrdu.
- (3) Zahtjev za izdavanje rješenja iz člana 43. ovog zakona podnosi vlasnik priplodnjaka.
- (4) Promet sjemena pod stalnim je nadzorom nadležne inspekcije.
- (5) Ministar donosi pravilnik kojim se propisuje obilježavanje i ispitivanje sjemena i uslovi u pogledu uzgojne vrijednosti.

Član 45.

- (1) Embrioni i jajne ćelije prije stavljanja u promet se ispituju i obilježavaju.
- (2) Ministar donosi pravilnik kojim se propisuje ispitivanje i obilježavanje genetskog materijala iz stava 1. ovog člana.

Član 46.

- (1) Genetski materijal mogu uvoziti pravna lica koja imaju zaposlenog diplomiranog inženjera poljoprivrede – stočarskog smjera ili diplomiranog veterinaru, ako je uvoz u skladu sa programom uzgoja pojedine vrste ili rase gajenih životinja, a u slučaju da ne postoji navedeni program, ministar donosi rješenje kojim se daje saglasnost za uvoz određenih vrsta životinja za koje ne postoji program uzgoja.
- (2) U promet se može staviti uvezeni genetski materijal ako su ispunjeni sljedeći uslovi:
  - 1) za kvalitetno priplodne životinje:

1. da su upisane u matičnu knjigu koju vodi ovlašćena organizacija za uzgoj ili priznato udruženje uzgajivača zemlje porijekla,

2. da su obilježena na propisani način,

3. da imaju propisanu uzgojnu dokumentaciju,

2) za sjeme:

1. da potiče od priplodnjaka koji je upisan u matičnu knjigu koju vodi ovlašćena organizacija za uzgoj ili priznato udruženje uzgajivača zemlje porijekla,

2. da potiče od priplodnjaka koji ima pozitivan test na proizvodne osobine i pozitivnu uzgojnu vrijednost, osim u slučajevima ako se sjeme uvozi u ograničenim količinama bez rezultata testa zbog obavljanja testa osjemenjavanja ili drugog opravdanog uzgojnog razloga koji je u saglasnosti sa uzgojnim programom, a potvrđeno je od Ministarstva,

3. da je dobijeno u centru za vještačko osjemenjavanje ovlašćenom od službenog organa zemlje izvoznice,

4. da je obilježeno na propisan način,

5. da ima propisanu uzgojnu dokumentaciju,

3) za embrione i jajne ćelije:

1. da potiču od kvalitetno priplodne stoke koja je upisana u matičnu knjigu koju vodi ovlašćena organizacija za uzgoj ili priznato udruženje uzgajivača zemlje porijekla,

2. da su dobijeni u centru za vještačko osjemenjavanje ili stanici za prenos embriona i jajnih ćelija ovlašćenih od službenog organa zemlje izvoznice,

3. da su obilježene na propisan način,

4. da ima propisanu uzgojnu dokumentaciju.

(3) Odobrenje za uvoz genetskog materijala neće se izdati ukoliko uvoz nije u skladu sa zakonskim propisima i programima uzgoja za pojedine vrste i rase životinja.

(4) U promet se može staviti uvezeni genetski materijal čistih rasa i sojeva ako su te rase i sojevi upisani u registar i ako je za promet ministar donio rješenje kojim se daje prethodna saglasnost.

Član 47.

(1) Zahtjev za donošenje rješenja iz člana 46. stav 4. ovog zakona podnosi se Ministarstvu.

(2) Uz zahtjev se dostavljaju dokazi o ispunjavanju uslova iz člana 46. stav 2. ovog zakona.

Član 48.

- (1) Izuzetno od odredaba člana 46. ovog zakona u naučnoistraživačke svrhe mogu se uvoziti priplodna grla koja ne pripadaju kategoriji kvalitetno priplodnih životinja.
- (2) Saglasnost za uvoz grla iz stava 1. ovog člana izdaje Ministarstvo.

Član 49.

- (1) Izvoziti se može genetski materijal koji u pogledu uzgojne i priplodne vrijednosti i zdravstvenog stanja ispunjava uslove za izvoz.
- (2) Izvorne i zaštićene rase mogu se izvoziti ako izvoz ne ugrožava potrebno brojno stanje za opstanak rase.
- (3) Brojno stanje populacije izvornih i zaštićenih rasa vodi Ministarstvo.
- (4) Prethodnu saglasnost za izvoz genetskog materijala i grla iz stava 1. i 2. ovog člana izdaje Ministarstvo.

GLAVA VII

KVALITET HRANE ZA ŽIVOTINJE I PROIZVODA ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA

Član 50.

- (1) Gajene životinje hrane se hranom čija nutritivna vrijednost odgovara vrsti, rasi i kategoriji životinje, pri čemu se životinji obezbjeđuju dnevne hranidbene potrebe.
- (2) Nije dozvoljeno da hrana za gajene životinje sadrži materije štetne po zdravlje u koncentraciji većoj od propisanih.
- (3) Nutritivnu vrijednost hrane za životinje utvrđuju za to ovlašćena pravna lica kojima Ministarstvo, u skladu sa propisanim uslovima, izda rješenje kojim se odobrava ispitivanje hrane za životinje.
- (4) Uzgajivač koji koristi hranu na vlastitim gajenim životinjama, a koju je nabavio od registrovanog proizvođača, može zatražiti vanrednu inspekcijsku kontrolu utvrđivanja kvaliteta sa pravom izbora ustanove za utvrđivanje nutritivne vrijednosti i zdravstvene ispravnosti hrane za životinje.

Član 51.

- (1) Proizvodi životinjskog porijekla, u smislu ovog zakona, jesu: žive životinje, meso u obliku trupova i polutki, svježe mlijeko, jaja, perje, koža, vuna i stajnjak.
- (2) Promet proizvoda životinjskog porijekla obavlja se na gazdinstvima i sabirnim centrima.
- (3) Proizvodi životinjskog porijekla obavezno odgovaraju propisanim uslovima o kvalitetu stočnih proizvoda.
- (4) Kvalitet proizvoda životinjskog porijekla utvrđuje ovlašćena laboratorija.
- (5) Ministar donosi rješenje kojim se daje ovlašćenje za ispitivanje kvaliteta proizvoda životinjskog porijekla.
- (6) Ministar donosi pravilnik kojim se propisuje kvalitet proizvoda životinjskog porijekla i uslovi za rad ovlašćene laboratorije, za kontrolu kvaliteta svježeg sirovog mlijeka, kvaliteta jaja i utvrđivanje kategorija i klasa trupova i polutki zaklanih životinja.

GLAVA VIII REGISTRI U STOČARSTVU

Član 52.

- (1) Gajene životinje i grupe životinja (jata) obavezno se trajno obilježavaju.
- (2) Obilježavanje papkara i kopitara i dlakave divljači može biti ušnim markicama, mikročipovima, tetoviranjem, a kod živine i pernate divljači – prstenovanjem jedinki matičnog jata.
- (3) Obilježavanje životinja iz stava 1. ovog člana vrše:
  - 1) veterinarske organizacije,
  - 2) uzgajivačke organizacije i
  - 3) uzgajivači na vlastitom stadu.
- (4) Lica iz stava 3. t. 1) i 2) ovog člana mogu da vrše obilježavanje gajenih životinja ako su ovlašćeni od strane Ministarstva.
- (5) Uzgajivač je odgovoran da sve gajene životinje budu obilježene.
- (6) Lica iz stava 3. ovog člana dužna su da podatke o obilježavanju potomaka kvalitetno priplodnih životinja dostavljaju Ministarstvu, radi upisa podataka o životinjama u matičnu evidenciju.
- (7) Ministar donosi pravilnik kojim se propisuje načinu obilježavanja pojedinih vrsta gajenih životinja, osim pasa i mačaka.

Član 53.

- (1) Kvalitetno priplodne umatičene životinje obavezno se upisuju u Centralni registar matičnih grla.
- (2) Matično jato živine obavezno se upisuje u Centralni registar matičnih jata.
- (3) Uzgajivači, reprocentri, udruženja uzgajivača vode matičnu evidenciju za one vrste i rase kvalitetno priplodnih životinja za koje sprovode uzgojni program.
- (4) Matična evidencija iz stava 3. ovog člana vodi se u pisanoj i elektronskoj formi.
- (5) Ministarstvo vodi matične knjige, uzgojne registre i Centralni registar matičnih jata.
- (6) Ministarstvo na zahtjev vlasnika izdaje pedigre, uvjerenje ili potvrdu o kvalitetno priplodnoj životinji ili jatu upisanom u matičnu evidenciju.
- (7) Ministar donosi pravilnik kojim se propisuje način vođenja matičnih knjiga i uzgojnih registara i propisuje uslove za upis kvalitetno priplodnih životinja i jata u matičnu knjigu ili uzgojni registar.

Član 54.

- (1) Radi posebne i specifične zaštite, praćenja, planiranja i razvoja stočarske proizvodnje, Ministarstvo vodi centralnu bazu podataka.
- (2) Vođenje centralne baze podataka Ministarstvo može povjeriti organizaciji koja ima potrebnu opremu i stručni kadar za obavljanje poslova u oblasti stočarstva.
- (3) U centralnu bazu podataka upisuju se podaci o: porijeklu, polu, identifikacionim brojevima, broju životinja; premještanju i promjenama kod pojedinih životinja; proizvodnim objektima u stočarstvu po vrstama životinja; poljoprivrednim gazdinstvima, uzgajivačima, priznatim udruženjima uzgajivača i organizacijama za uzgoj; klaonicama i rukovodiocima klaonica; inkubatorima i rukovodiocima inkubatora kapaciteta većeg od 1.000 jaja za nasadiavanje; sabirnim centrima i rukovodiocima sabirnih centara, registrovanim licima koji posredno ili neposredno kupuju i prodaju stoku (goveda, svinje, ovce i koze), prevoznika stoke; licima koja se bave proizvodnjom i prodajom opreme za stočarsku proizvodnju i sanitarnim preduzećima.
- (4) Ministar donosi pravilnik kojim se propisuje način prikupljanja i vođenja evidencije i svrha korišćenja podataka iz centralne baze podataka.

GLAVA IX

UPRAVNI I INSPEKCIJSKI NADZOR

Član 55.

- (1) Upravni nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega vrši Ministarstvo.
- (2) Inspeksijski nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donesenih za njegovo sprovođenje vrši Republička uprava za inspeksijske poslove, posredstvom poljoprivrednih inspektora i poljoprivrednih inspektora u sastavu jedinica lokalne samouprave.

Član 56.

U vršenju poslova inspeksijskog nadzora nadležni inspektor, pored opštih ovlašćenja propisanih zakonom kojim se uređuje oblast inspekcija, ima pravo i dužnost da:

- 1) kontroliše uzgajivače, organizacije za uzgoj, ovlašćena lica, odgovorna lica u klaonicama, odgovorna lica u živinarnicima, trgovce gajenim životinjama, prevoznike životinja, sanitarne objekte, korisnike i provodioce Republičkog programa konzervacije i korišćenja genetičkih resursa bitnih za ishranu i poljoprivredu, te odgovorna lica koja sprovode obaveze ustanovljene ovim zakonom,
- 2) kontroliše lica koja izvršavaju radnje u okvirima ovog zakona, a za koje je potrebna saglasnost ili mišljenje Ministarstva,
- 3) utvrđuje nedostatke i njihove uzroke, kao i odgovorna lica, te nalaže otklanjanje tih nedostataka i uzroka određujući način i rok za njihovo otklanjanje,
- 4) naloži posebne mjere koje se odnose na sprovođenje ovog zakona, odnosno pravilnika njim donesenim,
- 5) kontroliše ispunjavanje mjera naloženih za otklanjanje utvrđenih nedostataka i njihovih uzroka,
- 6) kontroliše ispunjavanje uslova po pitanjima smještaja i dobrobiti gajenih životinja u skladu sa propisima Republike Srpske i
- 7) sprovodi i druge propisane mjere u skladu sa ovim zakonom.

Član 57.

U vršenju poslova inspeksijskog nadzora nadležni inspektor, pored opštih ovlašćenja propisanih zakonom kojim se uređuje oblast inspekcija, ovlašćen je i da naloži:

- 1) otklanjanje nepravilnosti u primjeni ovog zakona i propisa donesenih za njegovo sprovođenje i odredi način i rok za njihovo otklanjanje,
- 2) da se obustavi dalje obavljanje djelatnosti ako u ostavljenom roku nisu otklonjene utvrđene nepravilnosti i nedostaci,

- 3) preduzimanje mjera kojima se sprečava nanošenje štete stočnom fondu i
- 4) preduzme druge mjere i druge radnje u skladu sa ovim zakonom i propisima donesenim za njegovo sprovođenje.

GLAVA X KAZNENE ODREDBE

Član 58.

- (1) Novčanom kaznom od 20.000 KM do 60.000 KM kazniće se za prekršaj pravno lice ako:
  - 1) proizvodi genetski materijal, te prenosi embrione bez odobrenja Ministarstva (član 18. stav 1),
  - 2) se bavi genetskim manipulacijama bez odobrenja Ministarstva (član 19. stav 1),
  - 3) za vještačko osjemenjavanje koristi sjeme suprotno odredbama ovog zakona (član 22. stav 3),
  - 4) koristi priplodnjake koji su izlučeni iz priploda (član 25. stav 5),
  - 5) uvozi priplodna grla koja ne pripadaju kategoriji kvalitetno-priplodne stoke bez saglasnosti Ministarstva i dozvole za uvoz (član 48. stav 1),
- (2) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se novčanom kaznom od 2.000 KM do 6.000 KM i odgovorno lice u pravnom licu.
- (3) Za prekršaj iz stava 1. t. 3) i 4) ovog člana kazniće se fizičko lice novčanom kaznom od 2.000 KM do 6.000 KM.

Član 59.

- (1) Novčanom kaznom od 3.000 KM do 9.000 KM kazniće se za prekršaj pravno lice ako:
  - 1) priplodnjaci nisu upisani u Centralni registar muških matičnih grla (član 23),
  - 2) obavlja vještačko osjemenjavanje suprotno odredbama člana 26. ovoga zakona,
  - 3) organizuje uzgoj kvalitetno priplodnih životinja suprotno odredbama čl. 31. i 32. ovog zakona,
  - 4) obavlja promet gajenih životinja i kvalitetno priplodne stoke suprotno odredbama ovog zakona i propisa iz oblasti veterinarstva (član 42),

- 5) prodaje sjeme priplodnjaka suprotno odredbama člana 43. ovog zakona,
- 6) prodaje sjeme priplodnjaka, embrione i jajne ćelije suprotno odredbama člana 44. stav 1. ovog zakona,
- 7) prodaje embrione i jajne ćelije suprotno odredbama član 45. stav 1. ovog zakona,
- 8) uvozi kvalitetno priplodnu stoku i genetski materijal suprotno odredbama člana 46. ovog zakona,
- 9) izvozi kvalitetno priplodnu stoku i genetski materijal suprotno odredbama člana 49. ovog zakona.

(2) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se novčanom kaznom od 1.000 KM do 3.000 KM i odgovorno lice u pravnom licu.

(3) Za prekršaj iz stava 1. t. 1), 2), 3) i 4) ovog člana kazniće se fizičko lice novčanom kaznom od 500 KM do 1.500 KM.

Član 60.

- (1) Novčanom kaznom od 2.000 KM do 6.000 KM kazniće se za prekršaj pravno lice ako:
  - 1) na domaćim životinjama u vlastitom stadu obavlja nedopuštene zahvate (član 10),
  - 2) ne vode evidenciju na farmi (član 12. stav 2),
  - 3) ako neovlašćeno koristi tuđi posjed, odnosno tuđe poljoprivredno zemljište (član 14. stav 3),
  - 4) ne izvrši označavanje kvalitetno priplodnih životinja i upis u Centralni registar matičnih grla (član 52. stav 5. i član 53. st. 1. i 2),
  - 5) ne proizvodi kvalitetno priplodnu živinu u skladu sa ovim zakonom (člana 21),
  - 6) ne koristi priplodnjake u prirodnom pripustu u skladu sa ovim zakonom (člana 23. stav 1. i člana 26. stav 1),
  - 7) ne vodi evidenciju o izvršenom osjemenjavanju u prirodnom pripustu (član 26),
  - 8) se bavi uzgojem kvalitetno priplodnih životinja, a nije upisan u registar uzgajivača kvalitetno priplodnih životinja (član 28. stav 1),
  - 9) ne dostavi ovlašćenoj organizaciji izvještaj o sprovođenju uzgojnog programa za proteklu godinu do kraja prvog tromjesečja tekuće godine (član 36. stav 1) i
  - 10) inspektor ne omogući obavljanje nadzora i ne pruži potrebne podatke i obavještenja (član 55).
- (2) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se novčanom kaznom od 1.000 KM do 3.000 KM i odgovorno lice u pravnom licu.

(3) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se fizičko lice novčanom kaznom od 500 KM do 1.500 KM.

GLAVA XI PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 61.

Organizacije za uzgoj koje obavljaju djelatnost proizvodnje kvalitetno priplodnih životinja dužne su uskladiti svoje poslovanje sa odredbama ovog zakona u roku od godinu dana od dana njegovog stupanja na snagu.

Član 62.

Pravna lica koja obavljaju djelatnost proizvodnje sjemena za vještačko osjemenjavanje životinja i oplodjenih jajnih ćelija vrše osjemenjavanje i rade na poslovima selekcije životinja, dužni su da, u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, usklade svoj rad i poslovanje sa odredbama ovog zakona.

Član 63.

Upravni postupci koji su pokrenuti pred nadležnim organima do dana stupanja na snagu ovog zakona okončaće se po odredbama zakona koji je bio na snazi u vrijeme pokretanja postupka.

Član 64.

Ministar će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti:

- 1) Pravilnik o uslovima i načinu gajenja životinja, objektima i opremi za gajenje pojedinih vrsta i kategorija domaćih životinja (član 9. stav 4),
- 2) Pravilnik o osposobljavanju lica za obavljanje zootehničkih mjera (član 10. stav 3),
- 3) Pravilnik o nutritivnoj vrijednosti hrane za životinje (član 11. stav 6),
- 4) Pravilnik o sadržaju i obliku farmske knjige (član 12. stav 3),
- 5) Pravilnik o skladištenju i korišćenju stajskog đubriva (član 13. stav 4),

- 6) pravilnike o postupcima ocjenjivanja, ispitivanja i testiranja i ocjene uzgojne vrijednosti kvalitetno priplodnih i ukrštenih životinja (član 16. stav 3),
- 7) Pravilnik o uslovima za proizvodnju genetskog materijala (član 17. stav 4),
- 8) Pravilnik o uslovima za proizvodnju genetskog materijala i prenos jajnih ćelija i embriona (član 18. stav 5),
- 9) Pravilnik o uslovima i načinu licenciranja priplodnjaka (član 22. stav 10),
- 10) Pravilnik o uslovima i načinu vođenja centralnog registra priplodnjaka (član 23. stav 3),
- 11) Pravilnik o načinu vođenja evidencije o osjemenjavanju i prirodnom pripustu (član 26. stav 2),
- 12) Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja registra uzgajivača kvalitetno priplodnih životinja (član 28. stav 3),
- 13) Pravilnik o načinu i uslovima odobravanja organizacija za uzgoj i priznatih udruženja uzgajivača (član 32. stav 3),
- 14) Pravilnik o obliku, sadržaju i načinu vođenja registra organizacija za uzgoj (član 34. stav 2),
- 15) Program očuvanja genetičkih resursa iz oblasti stočarstva (član 38. stav 5),
- 16) Pravilnik o sadržaju prijave i postupak priznavanja nove rase, soja ili hibrida (član 39. stav 5),
- 17) Pravilnik o uslovima za rad sabirnih centara (član 42. stav 5),
- 18) Pravilnik o obilježavanju i ispitivanju sjemena i uslova u pogledu uzgojne vrijednosti (član 44. stav 5),
- 19) Pravilnik o obilježavanju i ispitivanju genetskog materijala embriona i jajnih ćelija (član 45. stav 2),
- 20) Pravilnik o kvalitetu proizvoda životinjskog porijekla i uslove za rad ovlašćene laboratorije, za kontrolu kvaliteta svježeg sirovog mlijeka, kvaliteta jaja i utvrđivanje kategorija i klasa trupova i polutki zaklanih životinja (član 51. stav 6),
- 21) Pravilnik o načinu označavanja pojedinih vrsta gajenih životinja (član 52. stav 7),
- 22) Pravilnik o načinu vođenja matičnih knjiga i uzgojnih registara (član 53. stav 7) i
- 23) Pravilnik o načinu prikupljanja i vođenja evidencije i korišćenju podataka iz centralne baze podataka (član 54. stav 4).

Član 65.

Do donošenja propisa iz člana 64. ovog zakona primjenjivaće se propisi koji su važili do dana stupanja na snagu ovog zakona, ako nisu u suprotnosti sa njegovim odredbama.

Član 66.

Stupanjem na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o stočarstvu („Službeni glasnik Republike Srpske”, br. 34/06 i 100/11).

Član 67.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srpske”.

Broj: 02/1-021- 637/15

Datum: 21. maj 2015. godine

PREDSJEDNIK
NARODNE SKUPŠTINE

Nedeljko Čubrilović

